

Minister Klimatu i Środowiska

DOP-WŚ.0500.29.2026.1.AS
4340663.17727981.14395331
Warszawa, 12-05-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posłanki Katarzyny Osos (znak: K10INT16658)
Temat: zwiększająca się populacja szopa pracza

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT16658 Posłanki Katarzyny Osos przekazuję poniższe informacje.

Ad. 1. W jaki sposób Ministerstwo aktualnie kontroluje i analizuje wskazaną kwestię?

Ad. 2. Jakie są rezultaty wprowadzanych przez Ministerstwo działań zaradczych?

Zgodnie z art. 21 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych¹, działania zaradcze (czyli wszelkie działania środkami letalnymi lub nieletalnymi, których celem jest eliminacja, kontrola lub izolacja populacji inwazyjnych gatunków obcych (dalej: „IGO”), przy jednoczesnym zminimalizowaniu oddziaływania na inne gatunki, które mogą zostać niekorzystnie dotknięte przez te działania i na ich siedliska) w stosunku do IGO rozpowszechnionego na szeroką skalę, do których należy szop pracza, przeprowadza:

- dyrektor parku narodowego - na obszarze parku narodowego;
- właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska - na obszarze rezerwat przyrody, z wyłączeniem lasów stanowiących rezerwat przyrody;
- Główny Inspektor Rybołówstwa Morskiego - na obszarze morskim (poza obszarami parku narodowego i rezerwat przyrody);
- właściwy dyrektor urzędu morskiego - na obszarze pasa technicznego (poza obszarami parku narodowego i rezerwat przyrody);
- dyrektor regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (RDLP) - w lasach stanowiących rezerwat przyrody;
- zarządca nieruchomości - na nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa oraz na nieruchomości stanowiącej własność państwowej osoby prawnej;
- podmiot władający będący osobą fizyczną albo inną niż państwowa osobą prawną, albo inną niż państwowa jednostką organizacyjną - na nieruchomości, którą władają.

Minister Klimatu i Środowiska nie należy więc do organów odpowiedzialnych za przeprowadzanie działań zaradczych względem IGO.

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1589, z późn. zm.

Niemniej informuję, iż ograniczenie liczebności inwazyjnych gatunków obcych (w tym drapieżników takich jak szopa pracza) przez regionalne dyrekcje ochrony środowiska jest jednym z celów projektu nr FENX.01.05-IW.01-0113/24 pn. „Wdrażanie działań z zakresu ochrony czynnej na obszarach Natura 2000”. Umowa o dofinansowanie projektu na okres do 30 września 2029 r. została zawarta między Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej a Generalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w dniu 16 kwietnia 2025 r. Realizacja umowy jest współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (w kwocie 86,4 mln zł przy ogólnej wartości projektu: 101,7 mln zł). Projekt jest realizowany we współpracy z 13 regionalnymi dyrekcjami ochrony środowiska: w Białymstoku, w Bydgoszczy, w Gdańsku, w Kielcach, w Krakowie, w Lublinie, w Łodzi, w Olsztynie, w Poznaniu, w Rzeszowie, w Szczecinie, w Warszawie i we Wrocławiu. Projekt ma na celu podjęcie działań na rzecz poprawy stanu zachowania wybranych typów siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000, których stan zachowania w dokumentach planistycznych (tj. planach zadań ochronnych lub planach ochrony) oceniono jako U1 – niewłaściwy lub U2 – zły, bądź dla których niezbędne jest podjęcie działań służących zahamowaniu negatywnych zmian dla utrzymania właściwego stanu ochrony. Działaniami w ramach projektu zostanie objętych 138 wskazanych przez regionalne dyrekcje ochrony środowiska obszarów Natura 2000, dla których konieczne do przeprowadzenia prace wynikają z zatwierdzonych dokumentów planistycznych stanowiących podstawę zarządzania tymi obszarami. W ramach tych działań jako pierwsza rozpoczęła redukcję populacji szopa pracza Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie, która na redukcję populacji gatunków inwazyjnych w ramach realizacji projektu w województwie zachodniopomorskim – w tym odstrzął szopów – pozyskała 7,5 mln zł.

Zadanie dotyczące eliminacji inwazyjnych gatunków obcych na terenie województwa mazowieckiego realizowane przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Warszawie zostało umieszczone na liście zadań państwowych jednostek budżetowych zakwalifikowanych do dofinansowania na 2026 r. ze środków WFOŚiGW w Warszawie z kwotą 100 000 zł. Będzie to kontynuacja przedsięwzięcia dotyczącego będzie czterech gatunków, w tym szopa pracza.

Park Narodowy „Ujście Warty” zorganizował w dniu 30 czerwca 2025 r. seminarium "Presja szopa pracza na gatunki rodzime"². Zaprezentowano na nim m.in. częściowe wyniki badań prowadzonych w ramach projektu pn. „Wpływ szopa pracza na gatunki rodzime pod presją wilków po dwóch dekadach inwazji” dofinansowanego z Funduszu Leśnego. Przedmiotem tych badań jest wpływ szopa na ptaki występujące w Parku Narodowym „Ujście Warty” oraz wpływ wilków jako szczytowego drapieżnika na szopa.

W latach 2019–2025 Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe zrealizowało projekt pn. „Kompleksowy projekt ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe” dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna. Elementem tego projektu były działania ograniczające presję drapieżników, w tym IGO, na gatunki chronione. W stosunku do szopa pracza zadanie to objęło kontrolę liczebności poprzez odłów w ostojach głuszcza i żółwia błotnego.

² Nagranie jest dostępne pod adresem <https://pnuw.gov.pl/aktualnosci/seminarium-presja-szopa-pracza-na-gatunki-rodzime-za-nami>

W okresie od kwietnia 2025 do stycznia 2026 r. materiały informacyjne w mediach społecznościowych na temat skutków inwazji szopa pracza zamieściła Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych we Wrocławiu oraz Nadleśnictwo Grójec (Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu). Komunikat na temat prawnych uwarunkowań walki z tą inwazją, wyjaśniający zakres odpowiedzialności poszczególnych organów, opublikowała w sierpniu 2025 r. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku.

Ad. 3. Czy wspomniane w odpowiedzi na wystosowaną przeze mnie interpelację nr 4734 w sprawie szopów praczy projekty i zadania, tj. projekt pn. „Wdrażanie Planu działań dla priorytetowych dróg przenoszenia inwazyjnych gatunków obcych” oraz zadanie pn. „Ogólnopolskie działania informacyjno-edukacyjne na podstawie założonej/opracowanej strategii komunikacji o gatunkach inwazyjnych” są już realizowane? Jeśli tak, jakie są ich dotychczasowe efekty?

Umowa dotycząca projektu nr FENX.01.05-IW.01-0102/24 pn. „Wdrażanie Planu działań dla priorytetowych dróg przenoszenia inwazyjnych gatunków obcych” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach programu FENIKS została zawarta w dniu 16 kwietnia 2025 r. Projekt jest obecnie realizowany. Jednym z przewidzianych do wykonania działań jest zadanie pn. „Ogólnopolskie działania informacyjno-edukacyjne na podstawie założonej/opracowanej strategii komunikacji o gatunkach inwazyjnych”. Realizacja tego zadania jest podzielona w myśl założeń projektu na dwie fazy: opracowanie strategii komunikacji o gatunkach inwazyjnych oraz przeprowadzenie kampanii informacyjnoedukacyjnej opartej o tę strategię. W lutym 2026 r. rozpoczęto fazę I: zawarto umowę, której przedmiotem jest opracowanie strategii komunikacji (w tym przygotowanie założeń kampanii). Odbiór strategii planowany jest na przełomie maja/czerwca br. Pod koniec 2026 r. planowane jest rozpoczęcie fazy II. Zgodnie z założeniami projektu kampania prowadzona będzie do połowy 2029 r. Z uwagi na harmonogram realizacji zadania, na bieżącym etapie jego wykonywania nie ma możliwości przedstawienia efektów prowadzonych prac.

Ad. 4. Jakie inne działania w przedmiotowym obszarze zamierza podjąć Ministerstwo?

W marcu 2026 r. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska rozpoczęła rozmowy z Polskim Związkiem Łowieckim w związku z jego zamiarem aplikowania o środki z programu LIFE na działania w celu zwalczania szopa. Wystosowała list poparcia dla projektu zaproponowanego przez PZŁ, zaś jej dalszy udział w projekcie jest przedmiotem rozmów między tymi instytucjami.

W Ministerstwie Klimatu i Środowiska rozważane są obecnie możliwości realizacji we współpracy z PZŁ projektu badawczego z komponentem edukacyjnym dotyczącego walki ze skutkami inwazji szopa pracza w województwie lubuskim.

W latach 2024-2026 Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu prowadzi nabory wniosków na dofinansowanie przedsięwzięć związanych z innowacyjną zieloną infrastrukturą oraz ochroną bioróżnorodności. W ramach tych naborów można uzyskać dofinansowanie na realizację zadania pn. „Eliminacja inwazyjnych gatunków obcych roślin i zwierząt, stwarzających zagrożenie dla Unii Europejskiej lub Polski”. W 2025 r. Fundusz zawarł umowę z Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego na kwotę 35 750 zł; dofinansowane zadanie dotyczyło szopa pracza i norki amerykańskiej.

W latach 2019-2025 Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu dofinansował zadanie realizowane przez Fundację Szopowisko pn. „Budowa woliery dla zwierząt w ramach rozbudowy Azylu prowadzonego przez Fundację

Szopowisko”. Udzielone wsparcie w formie dotacji w kwocie 48 878 zł zostało przeznaczone na budowę woliery dla szopów.

Istnieje też możliwość realizacji projektów związanych z eliminacją IGO – w tym szopa pracza – w ramach mechanizmów finansowych EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, w ramach których realizowany będzie program „Zielona transformacja”. Program dysponuje budżetem w wysokości 160 mln EUR, który przeznaczony zostanie na przedsięwzięcia dotyczące adaptacji do zmian klimatu, zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii, ochrona ekosystemów i bioróżnorodności oraz wspierania gospodarki o obiegu zamkniętym. Ogłoszenie pierwszych naborów jest planowane na III–IV kwartał 2026 r., zaś realizacja projektów możliwa będzie do końca kwietnia 2031 r. Podmiotem odpowiedzialnym za przygotowanie i realizację programu będzie Ministerstwo Klimatu i Środowiska, przy wsparciu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W dniu 21 kwietnia 2026 r. ruszył nabór, który potrwa do 22 września br., w ramach programu LIFE podprogramu „Przyroda i różnorodność biologiczna” na wsparcie projektów obejmujących działania dotyczących zwalczania IGO. Polscy beneficjenci LIFE realizują projekty obejmujące działania zmierzające do ograniczania rozprzestrzeniania IGO, w tym ssaków drapieżnych; np. Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków realizuje projekt pn. „Kulik WIELKI zagrożony. Ochrona kulika wielkiego *Numenius arquata* w Polsce” obejmujący m.in. działania wobec szopa pracza (<https://www.ptop.org.pl/ochrona/ptaki/kulik-wielki-zagrozony.html>).

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/